

KERİM ÖZCAN • Gündönümü

KERİM ÖZCAN 1976 yılında Elbistan'da doğdu. Çukurova Üniversitesi İşletme Bölümü'nde lisans derecesini aldıktan sonra aynı alanda yüksek lisans ve doktorasını tamamladı. Doktora ve post doktora aşamalarında İngiltere'de Leicester ve Keele üniversitelerinde misafir araştırmacı olarak çalıştı. Halen Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İşletme Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

İletişim Yayınları 2514 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 433

ISBN-13: 978-975-05-2233-8

© 2017 İletişim Yayıncılık A. Ş.

1. BASKI 2017, İstanbul

EDITÖR Levent Cantek

KAPAK Deniz Karagül

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

KERİM ÖZCAN

Gündönümü

Ayakkabılarını giymişti ama eğildiği yerden kalkamıyordu. Sanki bir şey sırtına bastırıyor kalkmasına mani oluyordu. Bükülmüş dizlerini bir türlü doğrultamıyor, çabaladıkça nefessiz kalıyordu. “Ahh,” dedi içinden, “şu dünyada gözümüz yere bakıyor artık.” Nihayet duvardan tutunarak ayağa kalktı, nefesini topladı, öylece biraz bekledi. Dizine derman gelmişti, gidebilirdi artık. Lambayı söndürdü, kapıyı kapatıp yola düştü.

Hava dingin, gökyüzü alabildiğine açık, yıldızlar ısıltılıydı. Kaldırımlarda yere değdikçe aksak bir ritim halinde çınlayan adımlarının sesi bomboş sokakta yankılanıyordu. Yeryüzü kulak kesilmiş ayak seslerini dinliyordu sanki. Etrafına rahatsızlık verdiği hissine kapıldı. Ana caddeye ulaştığında yanından gelip geçen tek tük arabaları görünce kendisine suç ortağı bulmuş gibi rahatladı. Araçların içinden çığlıklar, müzik sesleri geliyordu. Bir araba yanından geçerken arka camdan bir baş dışarı uzandı ve haykırdı, “Hayırlı sabahlar amca, şerefine.”

İçerden bir kakhaha sesi geldi. Araç uzaklaştıkça sesler silindi, köşeden dönerken tamamen kayboldu. “İşret ehlidir

bunlar,” diye düşündü. “Şu koca âlemde her türden var işte. Varlık renk renk, insanlar çeşit çeşit. Herkes de aynı olamazdı ya! Kimisi de böyle sabaha kadar içer, gezer. İhtimal gençtir bunlar; kanları deli akar, içer de, gezer de hesabını bana mı verecek. Hesabı bana vermeyecek ama dalgasını benimle geçiyor. Sarhoş gerçi, ne dediğini bilmez şimdi o. Hayırlı sabahlarmış. Sana da hayırlı sabahlar zibidi.”

Henüz az bir mesafe yürümüştü ama nefes almakta zorlanıyordu. Arada bir temposunu düşürüyor, duracak kadar yavaşlıyor, enerjisini topluyordu. Yavaşlamazsa nefesi yetmiyor kesik kesik öksürüyordu. “İhtiyarlık,” dedi içinden, “ihtiyarlayınca her şey biraz daha zorlaşıyor. Yürümek zor, uyumak zor, eğilmek, kalkmak hepsi ayrı meşakkat... Gittikçe dikleşen bir yokuşu çıkmaya benziyor hayat. Her adımda biraz daha güçten düşüyorsun, her adımda nefesin biraz daha azalıyor. Bekledikçe buruşan bir meyveye benziyorsun. Ne renk kalıyor ne şekil... Şu yüzündeki kırışıklıklar, şu sırtındaki kambur... Dökülen saçların, çürüyen dişlerin... Hüseyin Usta'nın dediği gibi ihtiyarlıkla fukaralığı kapıya koymayacaksın. Ne çare! Hayat böyle, yolların yokuşuna geldik. Kudret sahibinin düzeninden kurtulacak olan biz değiliz ya! Herkes nasıl gelip gidiyorsa biz de öyle gideceğiz. Kabul et Bahtiyar Hoca ihtiyarlık başımızın üstündedir artık, geldi gitmez götürmeden.”

Söylene söylene yaklaştı camiye. Sabahın alacakaranlığında bomboş sokakları arşınlarken dünyanın boşluğunu bir kat fazla duydu. Asıl olan bu boşlukta işte. Gündüzün gürültülü kalabalıkları sahte bir görüntüydü. Sabah vakti sokaklar gibi caminin de kimsesiz olduğu saatlerdi. Cami cemaatinden kimsecikler gelmemişti henüz, ezan okunmadan da gelmezdi. Her zaman vakit kaybettirecek bir mani çıkma ihtimalini düşünür, geç kalmamak için hep biraz erken gelirdi. Önce camiye açtı, ışıkları yaktı. Cemaatten gelen olur-

sa dışarıda kalmamalıydı. Oradan merdivenlere yöneldi, alt kata abdesthaneye indi. Işıkları yakıp tuvalete doğru yöneliyordu ki gasilhanenin kapısının aralık olduğunu gördü. Orayı genelde kapalı tutardı ama nasıl olmuştu da açık kalmıştı? Bir gün önce kaldırılan cenazeden ötürü unutmuş olmalıydı. Kapıyı kapatacağı ki bir şey onu içeri çekti, girip bakmak istedi. İçeri adımını atınca el yordamıyla lambanın düğmesini arandı, yerini bildiğinden kolayca buldu ve yakıtı lambayı.

Yakar yakmaz olduğu yerde dondu kaldı, kımıldayamıyordu. Geri dönüp çıkmak istiyor iradesine istikamet veremiyordu. Ani duygu atakları kulaklarını çınlatırdı, kulakları çınlıyordu. Bir türlü harekete geçemiyordu, ayaklarına pranga vurulmuştu sanki. Gözleri baktığı noktada çivilenip kalmıştı, başını çeviremiyor. Gördüğü şeyin bir yansılsama olmasını istedi. Hep şikâyet ettiği ihtiyarlık aklını da almaya başlamış olmasındı? Tavandaki beyaz ışık baktığı noktanın tam üzerindeydi ve gördüğü şeyi bütün çıplaklığıyla yansıtıyordu. Tamamen çıplaktı, üzerinde hiçbir şey yoktu. Durduğu noktadan görüldüğü kadarıyla bir kadındı. Teneşire boylu boyunca uzanmış, upuzun saçları iki taraftan aşağı doğru akıyordu. Sırtüstü yatmış ellerini bacaklarının yanında bir asker gibi birleştirmişti. “Her şeye hazırım,” diyordu sanki. İtaatkâr bir şekilde teslim olmuş, ya da teslim alınmıştı. Yerde hemen teneşirin dibinde kıyafetleri vardı. Bir kot pantolon, bir tişört, sutyen, külot, çoraplar, bir mont ve altta bir kadın çantası... Bir iki adım atıp yaklaştı, seslendi bir cevap alamadı. Ürkerek yaklaştı, elini uzattı. Dokunmak istiyor dokunamıyordu. Bir dokunabilse rüya görmediğine emin olacaktı. Rüyalarında da böyle olurdu, adım atmak ister öyle kalır, bir şeyi tutmak ister elinden kaçırır, bir yerden düşer tam yere çakılacağı zaman uyanırdı. Tekrar uzattı elini, kadının tenine değeceği an yi-

ne irkildi. Uzaktan bakarak, nefes alıp almadığını anlamaya çalıştı. Baş kısmına arkadan yaklaştı; görünmek istemiyor gibi tam arkasında öylece sessiz bekliyordu. Nefes alıp verdiğini duyabilmek için kendi nefesini kontrol etmeye çalışıyordu. Sıktı kendini, nefesini tuttu. Nefesini tutmuştu ama kalbinin atışı göğüs kafesinden taşıyor, gasilhanenin duvarlarına çarpıp dağılıyor, sonra birleşip top sesleri gürültüsünde kulağında pathiyordu. Sonunda cesaretini topladı, bir adım daha attı. Elini bu rüya zannettiği bedenın şahdamarına doğru uzattı. Dokunmadan öylece bekletti. Bu hareket-siz bedenın birden uyanacağını, elini tutup canına okuyacağını düşündü. Yine irkildi. Cemaatten biri gelmiş olsa beraber kontrol ederlerdi. Sabahın seherinde, tüm âlemin derin bir uykuda olduğu şu saatlerde gasilhanede tek başına düşmü gerçek mi olduğunu bilemediği çıplak bir kadın bedeni önünde apışıp kalmıştı. Yasaklı bir bedene dokunacakmış gibi ürperdi. Lanetli bir eylemin faili olacak kadar korktuğunu hissetti aynı zamanda. Yanında, yöresinde güç alacak, cesaretini artıracak birileri olsaydı keşke. Dışarı doğru yürüdü üst kata çıktı, birini bulursa onunla birlikte gelecekti. Caminin kapısını açtı içeri girdi kimseyi göremedi. Kapının önüne çıkıp beklemeye başladı. Az sonra cemaatten biri gelirdi muhakkak. Ne var ki beklediği her saniye gerginliği artıyor, oradan oraya hızlı adımlarla yürürken bir şeyler yapma dürtüsüyle huzursuzlanıyordu. Sonunda beklemekten vazgeçti, inip tekrar bakacaktı. Gördüğünün bir yamılsama olmasını, odaya girdiğinde orada yatan bedenın kaybolmuş olmasını diledi. Heyecanla başını uzattığında aynı manzarayla karşılaştı. Teneşire boylu boyunca uzanmış çıplak bir kadın... Bu defa kararlıydı hızla gidip kontrol etmeliydi. Bekledikçe tereddüdü artıyordu. Hesapsız birkaç adımla teneşire yaklaştı elini uzattı ve kadının şahdamarına dokundu, bir şey duyamadı. Emin olmak için parmak uçla-

ıyla iyice yokladı; sonra bileklerine uzanıp nabzına baktı, gözkapaklarını araladı. Cansız gibiydi.

Ölmüş olduğunu düşündüğü bedeni daha detaylı incelemeye başladı. Gördükleri yüzündeki dehşeti apaçık ilan ediyordu. Cesedin göğüs uçları ve cinsel organı tuhaf bir şekilde kabarmıştı. Yanmış ve nasırlaşmış gibiydi. Bir cinayetle karşı karşıya olabileceğini düşündü. Ama bedenin hiçbir yerinde kan yoktu. Boğulmuş olabilirdi. Çenesini kaldırıp boyununu inceledi, darp izi yoktu ama ağzının kenarından kulağına doğru tükürük gibi ince bir sızıntı, yol şeklinde kuruyup iz yapmıştı. Yerde duran elbiselere doğru eğildi. Kıyafetin ceplerine baktı, çantasını açtı içinden cüzdan çıktı. Aradaki şeffaf bölümden kimliğini gördü: Cemre. Cemre'ymiş adı. Daha fazla karıştırmak istemedi, çekindi. Onu aldığı yere, çantanın büyük gözüne geri koyarken naylon poşetin altından ucu görünen şey dikkatini çekti. Tekrar eğildi, poşeti kaldırıncaya altındaki defteri gördü. Merakla aldı eline, hızla sayfaları çevirdi. Altına tarihler atılmış yazılar vardı. Bir günlük olmalıydı. Sayfaların alt köşesinde hızla kıvrılıp duran işaret parmağı son sayfayı açtı, sadece ilk bir-iki kelimeyi okuyabildi: “Bahar geldi...”

Otobüs hareket etmek üzereydi. Henüz hiç kimse binmemişken, binip on üç numaralı koltuğa oturdu. Dışarıda acı acı esen rüzgâr otobüsün açık kapılarından giriyor, içeriyi soğutuyordu. Montuna büründü, başını cama yaklaştırıp dışarıyı izlemeye koyuldu. Aşağıda otobüsün hareket saatini bekleyen yolcular, uğurlamaya gelen yakınlarıyla vedalaşmaya hazırlanıyorlardı. Bir adam elleri cebinde, iki dudağı arasına sıkıştırdığı sigarasını çiğneyip dumanını savururken yanındakilerin konuşmalarını dinliyordu. Rüzgâr sigaranın dumanıyla beraber soğuk havanın ağzında biriktirdiği buharı açık dişlerinin arasından koparıp başının iki yanından sağa sola dağıtıyordu. Dumanın savrulduğu tarafta, biraz arkada, orta yaşlı bir kadın bir yandan karşısına aldığı kızın boynunu atkıyla sıkı sıkıya kapatmaya çalışırken bir yandan da ona bir şeyler söylüyordu. Yanlarından kararsız adımlarla geçen simitçi başının üstündeki tepside kalan birkaç simidi orada bekleyen yolculara ve yakınlarına satma ümidiyle sağa sola seğirtiyordu. Dip dibe durdukları halde birbirinden habersiz onlarca insan vardı ve onlardan habersiz karan bir şehir. Şehir “ş” ile başlıyordu. Kış ise “ş” ile bitiyordu.

du. Şehrin başlattıklarını kış bitiriyordu. Ayrıca kışın ne kadar “ş” si varsa, akşamın da o kadar “ş” si vardı. Belki de on-dandı kış ile akşamın akla beraber yürümesi. Işıklar yandı, terminalin zayıf ışıkları...

Otobüsün önünde durduğu peronun üzerindeki projek-törlerin sarı ışığı otobüsün yanında duran yaşlı bir kadınla genç bir çocuğun başında onlar hareket ettikçe kımıldayan bir hale oluşturuyordu. Aşağıdaki kalabalığın merkezi, yaş-lı kadının yanındaki bu genç çocuktur. Şu karanlık terminal-de kısacık şöhretini yaşıyordu çocuk. Başının üzerinde hare-lenen ışık, onun bu şöhretinden haberdar olmuş gibi o hareket ettikçe peşi sıra onu izliyor; tıpkı bir takip ışığı gibi onun, sahnenin ana karakteri olduğunu ilan ediyordu. Sanki oto-büs bir tek ona tahsis edilmişti; bir tek o gidecek, diğer yol-cular ona refakat edecekti. Herkes onu ve etrafındaki kala-balığı izliyordu. Çocuk, bu büyük ilgi karşısında, kısa kesil-miş saçları, güçlü ve gülbüz görünen cüssesiyle tezat teşkil eden bir eda içinde mahcuplaşıyor, gittikçe küçülüyor gibiy-di. Yarı başında gürültüyle gümleyen davul diğer yolcuları bir bir otobüse binmeye zorladı.

Muavinin “aşağıda yolcu kalmasın” sesi duyulduğunda kadın çocuğu çekip sevgiyle kucakladı. Uzun uzun sarıldı, öptü, sırtını sıvazladı. Arkalarından “En büyük asker bizim asker,” diye bağırarak grubun tezahüratları kadını iyice coş-turdu, çocuk dönüp otobüse binecekken bir daha çekti bir daha kucakladı. Kadının elinden kurtulan genç ilk basama-ğa çıkıp geriye döndü, davul sesleri eşliğinde coşkuyla bağ-ırışan arkadaşlarına kısacık el salladı. Yaşlı kadın gözlerini si-lerken bağırıyordu: “Varınca ara unutmama, varınca ara!” Da-vulla zurna ayrılığın acısını bastırmak ister gibi daha gürül-tülü bir tonla çınlattı terminali.

Bir kadın seslendi, “Yavrum ben bilemedim neresi oluyor benim yerim.”